
Notulen van de openbare installatievergadering van Provinciale Staten van Flevoland gehouden op 24 maart 2011 om 19.30 uur in het Provinciehuis te Lelystad.

Aanwezig zijn:

De heren M.J.D. Witteman (PvdA), M.F.A. van Diessen (VVD), A.L. Greiner (CDA), leden van het college van Gedeputeerde Staten.

De heer J.N.J. Appelman (CDA), de dames R. Azarkan (PvdA), M.C. Bax (PvdD), A.E. Blik-de Jong (VVD), F.J.E. Boode-Groot Nibbelink (PvdA), de heren E.G. Boshuizen (50PLUS), R.P.G. Bosma (VVD), F. Boundati (PvdA), W. Boutkan (PVV), F. Brouwer (CU), J.J.T.M. van der Donk (PvdA), J.E. Geersing (CU), de dames I. van Hooff (VVD), I.B. Joosse (PVV), de heren C.A. Jansen (PVV), J.J. van Klaveren (PVV), C.J. Kok (PVV), S.J. Kok (GroenLinks), J. Kramer (VVD), E.F. Kunst (D66), G. Laagland (PVV), J. Lodders (VVD), de dames M. Luyer (CDA), J.L.E. Meursing-Stam de Jonge (VVD), A. van der Meij (D66), de heren P.T.J. Pels (PvdA), E.F. Plate (VVD), H. van Ravenzwaaij (SP), J. de Reus (VVD), M.A. Rijsberman (D66), mevrouw C.J. Schotman (CDA), de heren R.J. Siepel (CU), J.N. Simonse (SGP), E. Sloot (PvdA), A. Stuivenberg (SP), mevrouw S. Verbeek (SP), de heren H.W.E. van Vliet (VVD), J. van Wieren (CDA)

Afwezig:

Voorzitter:

De heer L. Verbeek (CdK)

Griffier:

Mevrouw R.C.M. Stadhouders, griffier.

1. Opening.

De voorzitter: "Ik wil u allen, aspirant Statenleden en verwanten die meegekomen zijn, familie, vrienden en kennissen, hartelijk welkom heten op deze bijzondere vergadering van Provinciale Staten van Flevoland en wel de installatievergadering. Omdat het een feestelijke bijeenkomst is, heeft het presidium besloten om het kinderkoor 'de Bengeltjes' uit Zeewolde te verzoeken om ons een drietal nummers te doen horen. Het gaat niet alleen om de mevrouw die daarvoor staat. De kinderen die daar achter staan horen er ook bij.

Applaus

Ook jullie kinderen, 'Bengeltjes', hartelijk welkom. Ga jullie gang! "

Het kinderkoor zingt 3 liedjes en op verzoek ook nog het eerste couplet van het Flevolands volkslied.

Applaus

De voorzitter: "Kinderkoor 'de Bengeltjes' hartelijk dank voor jullie zang in jullie mooie rood-wit-blauwe kleren. De Nederlandse vlag. Mooier kunnen we het niet krijgen. Hartelijk dank voor jullie aanwezigheid."

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: "Wij gaan verder met de agenda. Ik heb geen berichten van verhindering ontvangen dus u bent allen aanwezig. U hebt gisteren per e-mail een gewijzigde agenda ontvangen. Ik memoreer dat nog maar even voor het geval een enkeling van u dat over het hoofd heeft gezien. Agendapunt 7 is toegevoegd. Rapportage en advies van de informateur. Bij die bespreking krijgt u uiteraard de gelegenheid om zelf te reflecteren op de gang van zaken en zo nodig op de verkiezingsuitslag. Daarmee wil ik de agenda vaststellen, met uw goedvinden. Is dat akkoord wat iedereen betreft? U bent weliswaar formeel nog niet geïnstalleerd dus u kunt eigenlijk nog geen besluiten nemen maar we doen even alsof. Ik deel u mee dat ik besloten heb dat dit de agenda is. Misschien moeten we het maar zuiver houden."

3. Mededelingen

De voorzitter: "Ik kan u mededelen dat de heer Pels, van de fractie van GroenLinks, mij per brief heeft meegedeeld dat hij afstand doet van zijn zetel in Provinciale Staten. Zijn opvolging is inmiddels door de griffie in gang gezet. Wij denken in de Statenvergadering van 6 april zijn opvolger te kunnen beëdigen. Hij is dus nu nog niet aanwezig."

4. Installatie en beëdiging Provinciale Staten van Flevoland

De voorzitter: "De procedure is als volgt: ik lees straks zowel de eed als de verklaring en de belofte. Vervolgens ga ik, tegen de wijzers van de klok in, dus rechtsom, de cirkel rond. Ik roep de namen af van degene die ik dan vraag, of uit te spreken: zo waarlijk helpe mij God almachtig, of als u de belofte wilt afleggen: dat verklaar en beloof ik. Zo komen wij dan helemaal rond. Als het goed is bent u dan allemaal beëdigd en kunt u uw werkzaamheden als Statenlid daadwerkelijk aanvangen. Is dat voor iedereen duidelijk? Dan verzoek ik u allen nu te gaan staan."

Allen gaan staan.

De voorzitter: "Dan lees ik nu voor: ik zweer of verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer danwel beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. Zoals gezegd: zo waarlijk helpe mij God almachtig of dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Anne Blik-de Jong."

Mevrouw Blik: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Jaap Lodders."

De heer Lodders: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Remco Bosma."

De heer Bosma: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Irene van Hooff."

Mevrouw Van Hooff: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Janneke Meursing-Stam de Jonge."

Mevrouw Meursing: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Huib van Vliet."

De heer Van Vliet: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Joep Kramer."

De heer Kramer: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Jan de Reus."

De heer De Reus: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Eduard Plate."

De heer Plate: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Annelies Boode-Groot Nibbelink."

Mevrouw Boode: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Peter Pels:"

De heer Pels: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Nora Azarkan."

Mevrouw Azarkan: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Farid Boundati."

De heer Boundati: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Joost van den Donk."

De heer Van den Donk: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Erik Sloot."

De heer Sloot: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Joram van Klaveren."

De heer Van Klaveren: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "Mevrouw Irene Josse."

Mevrouw Josse: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Chris Jansen."

De heer Jansen: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Kees Kok."

De heer C.J. Kok: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Gerben Laagland."

De heer Laagland: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Willem Boutkan."

De heer Boutkan: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "Mevrouw Marianne Luyer."

Mevrouw Luyer: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Jan-Nico Appelman."

De heer Appelman: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Jan van Wieren."

De heer Van Wieren: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "Mevrouw Chris Schotman."

Mevrouw Schotman: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Arie Stuivenberg."

De heer Stuivenberg: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Herbert van Ravenzwaaij."

De heer Van Ravenzwaaij: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Symajah Verbeek."

Mevrouw Verbeek: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Roelof Siepel."

De heer Siepel: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Freek Brouwer."

De heer Brouwer: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Jan-Eric Geersing."

De heer Geersing: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Michiel Rijsberman."

De heer Rijsberman: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Annemarieke Van der Meij."

Mevrouw Van der Meij: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Erik Kunst."

De heer Kunst: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Jeroen Kok."

De heer S.J. Kok: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Erik Boshuijzen."

De heer Boshuijzen: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Melissa Bax."

Mevrouw Bax: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Sjaak Simonse."

De heer Simonse: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "Dan kan ik u allen feliciteren met uw installatie als lid van de Staten en verzoek ik u te gaan zitten."

Applaus

De voorzitter: "U hebt nu allen de eed en gelofte afgelegd. Het afleggen van de eed en gelofte is niet alleen een ceremonieel gebeuren maar het raakt de integriteit van ons bestuur. In een bijeenkomst met de fractievoorzitters heb ik daar kort iets over gezegd en dat ga ik nu hier herhalen in een publieke omgeving. Waarbij ik aan u aan wil geven dat wij als bestuur, wat mij betreft collectief, de eed serieus nemen. Dat betekent dat vraagstukken van integriteit, want daar gaat de eed over, ook door ons serieus genomen zullen worden. Daarbij is het mijn opvatting, als Commissaris van de Koningin, - ik word daar ook expliciet op aangesproken door ons Kabinet - om die rol ook actief te vervullen op momenten dat ik meen dat het aan de orde is. Waarbij ik ook opmerk dat het in mijn opvatting in de eerste instantie altijd de verantwoordelijkheid van de fractievoorzitter van de fractie zal zijn als kwesties in deze aan de orde zouden kunnen zijn. Dat betekent dat, op het moment dat ik meen dit onderwerp in bespreking te moeten brengen, ik ook altijd contact zal leggen met de fractievoorzitter van de betreffende fractie en wij daar in onderling overleg in zullen opereren. Maar het is goed om hier 'en publiek' nog eens uit te spreken dat wij dit als serieus agendapunt zien en dat, dat dan ook de weg zal zijn waarlangs wij daarmee om zullen gaan. Dat gezegd hebbende wil ik nu graag overgaan tot de beëdiging van de burgerleden. Ik zal de namen oproepen van de burgerleden die wij gaan beëdiging. Ik wil hen vragen om hier voor mij binnen de cirkel te gaan staan. Mevrouw Van der Struijk-Oost, de heer Rensema, de heer Van Ginkel, mevrouw Rotscheid, die overigens vandaag jarig is. Van harte gefeliciteerd. De heer Manar, mevrouw Röttschäfer, de heer de Wit, de heer Luijendijk, de heer Bongers, de heer De Borst, mevrouw Jonker-Waterlander, de heer Van Staa, de heer Oost en de heer Van der Avoird. Mag ik hen allen voor mij zien. Dan verzoek ik u allen weer te gaan staan."

Allen gaan staan.

De voorzitter: "Wij gaan dezelfde procedure door. Ik lees het weer voor en ik ga vervolgens de namen opnoemen en u geeft het u bekende antwoord. Ik zweer of verklaar dat ik, om tot burgerlid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer danwel beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgerlid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.
Mevrouw Van der Struijk-Oost."

Mevrouw Van der Struijk-Oost: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Rensema."

De heer Rensema: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Van Ginkel."

De heer Van Ginkel: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "Mevrouw Rotscheid."

Mevrouw Rotscheid: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Manar."

De heer Manar: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "Mevrouw Rötttschäfer."

Mevrouw Rötttschäfer: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer de Wit."

De heer De Wit: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Luijendijk."

De heer Luijendijk: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Bongers."

De heer Bongers: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer De Borst."

De heer De Borst: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "Mevrouw Jonker-Waterlander."

Mevrouw Jonker-Waterlander: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Van Staa."

De heer Van Staa: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig."

De voorzitter: "De heer Van der Avoird."

De heer Van der Avoird: "Dat verklaar en beloof ik."

De voorzitter: "De heer Oost."

De heer Oost: "Zo waarlijk helpe mij God onmachtig."

De voorzitter: "Dan ook u allen gefeliciteerd met deze beëdiging en veel sterkte en wijsheid in uw werk bij de commissies. Dank u wel."

Applaus

De voorzitter: "Ik de schors de vergadering voor een half uur zodat we elkaar even de hand kunnen schudden."

Schorsing.

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering na de schorsing. Wij zijn toe aan agendapunt 5."

5. Vaststellen verslagen en notulen

- a. Verslag van de vergadering van de commissie Bestuur van 2 februari 2011**
- b. Verslag van de vergadering van de commissie Samenleving van 2 februari 2011**
- c. Verslag van de vergadering van de commissie Ruimte van 3 februari 2011**
- d. Verslag van de besloten vergadering van de commissie Ruimte van 3 februari 2011**
- e. Verslag van de vergadering van de commissie Werk van 3 februari 2011**
- f. Notulen van de openbare vergadering van Provinciale Staten van 17 februari 2011**

De voorzitter: "Ter toelichting is het misschien goed, in dit geval, om te vermelden dat de verslagen die wij vaststellen afkomstig zijn vanuit de vorige Statenperiode. Waarbij ik even aandacht vraag voor het verslag van de besloten commissievergadering van de commissie Ruimte van 3 februari 2011. Dat verslag is uiteraard alleen naar de desbetreffende commissieleden gestuurd. Dat besloten verslag van de commissie Ruimte kan, als u er geen opmerkingen of aanvullingen bij heeft, in de openbare vergadering worden vastgesteld. Wanneer u echter m.b.t. het verslag toch opmerkingen en/of aanvullingen heeft, dan zullen wij aan het eind van deze vergadering een besloten vergadering moeten beleggen om dat te bespreken. Ik doe er denk ik goed aan om bij de besluitvorming te vragen of de wens bestaat om over het besloten verslag met elkaar te spreken. Want dan licht ik dat verslag even uit de besluitvorming, op dit moment. Is er een fractie die over dat verslag een gesprek had willen voeren? Dat is niet het geval. Kan ik u dan voorstellen om collectief, alle verslagen bij acclamatie vast te stellen? Ik zie knikkende hoofden. Dan stel ik vast dat met uw aller instemming de verslagen zijn vastgesteld. Zij kunnen vervolgens bij de behandelingen worden betrokken."

6. Statenvoorstel nieuwe besluitvormingssysteem Provinciale Staten

De voorzitter: "Is er een fractie die hier graag het woord over wil voeren? De heer van Klaveren van de PVV. Zijn er nog andere sprekers? U kunt beginnen."

De heer Van Klaveren: "Wij willen, als fractie, een amendement indienen. Het amendement slaat op bijlage 2, paragraaf 4, artikel 80 lid 1. Het zal de meeste mensen hier niet zo heel veel zeggen. Ik zal het een beetje toelichten. Het is zo dat wij bij een motie vreemd aan de orde van de dag, graag zien dat niet 3 fracties bepalend zijn voor het al of niet inbrengen van die motie, maar wij zien graag dat het gaat om 3 Statenleden of handtekeningen van een fractie van tenminste 3 Statenleden. Ik zal hem even voorlezen. Wij willen graag de tekst: 'wanneer die is voorzien van handtekeningen van tenminste drie fracties' laten vervallen en vervangen door de tekst: 'wanneer die is voorzien van een handtekening van een fractie van tenminste drie Statenleden of handtekeningen van tenminste drie Statenleden'."

De voorzitter: "Dank u wel. Het amendement zal bij u worden opgehaald door de bode. Dan laten wij hem vermenigvuldigen. Ik neem aan dat we u hem getekend heeft want wij moeten een getekend exemplaar hebben. Wij zullen zorg dragen voor de vermenigvuldiging. Is het voorstel voor iedereen duidelijk? Is er behoefte aan een schorsing zodat u de tekst voor u hebt of kunnen wij er nu over beraadslagen?"

Mevrouw Blik: "Voorzitter, de VVD fractie vraagt om een korte schorsing."

De voorzitter: "Prima. Dan hebben wij een korte schorsing. Die kunt u benutten om het stuk, als het u uitgereikt is, goed te lezen. Ik stel voor dat wij proberen om, om 20.30 uur weer te beginnen. Is 10 minuten voldoende? Om 20:30 uur gaan we weer verder met de vergadering."

Schorsing

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Wij hebben aan de orde agendapunt 6. Het betreft het Statenvoorstel nieuwe besluitvormingssysteem Provinciale Staten. Er ligt een amendement voor van de fractie van de PVV. Wie van de fracties wenst hierover het woord te voeren? Mevrouw Bax. Ga uw gang."

Mevrouw Bax: "Dank u wel, voorzitter. Wij vinden het logisch dat grote partijen meer macht hebben, om het zo maar even te formuleren. Het gaat hier echter om een instrument. Wanneer het om instrumenten gaat vinden wij niet dat grote partijen daardoor meer macht moeten krijgen dan kleine partijen. Ten tweede zijn wij ook bang voor vervuiling van de agenda. Grotere partijen zouden elke agenda van de Statenvergadering kunnen volgooien met moties. Dank u wel."

De voorzitter: "Ik maak eigenlijk procedureel een fout want de fractie van de VVD had om een schorsing gevraagd en ik hoor hen, beleefdheidshalve, eerst het woord te geven. Excuses daarvoor. Dat gaan wij herstellen. De fractie van de VVD."

Mevrouw Bliek: "Dank u wel, voorzitter. Alle begin is natuurlijk ingewikkeld in de nieuwe Staten."

De voorzitter: "Ja, ik ben een beginneling. Ik geef dat onmiddellijk toe. Ga uw gang."

Mevrouw Bliek: "Dank u wel, voorzitter. Het is zo dat tot nu toe in Provinciale Staten een motie vreemd aan de orde van de dag, niet kon worden geagendeerd. Dat kon tot nu toe wel in commissieverband. Als er dan voldoende draagvlak was, werd zo iets ook geagendeerd in Provinciale Staten. De VVD fractie vindt dat er op zijn minst enig draagvlak moet zijn om een onderwerp direct 'vreemd aan de orde van de dag' te agenderen in Provinciale Staten. Daarom vindt de VVD fractie het goed dat tenminste drie fracties het onderwerp onderschrijven. Vooral ook omdat er enig draagvlak moet zijn en omdat je dan de toets hebt of het onderwerp de Provinciale Staten aangaat en het niet een onderwerp is waar de provincie niet over gaat. Dat was het, voorzitter."

De heer Pels: "Dank u wel, voorzitter. Als PvdA fractie zijn wij zeer voor het debat in deze Staten. Dat zullen wij zeker niet uit de weg gaan. Maar wij vinden dat we daar voldoende mogelijkheden voor hebben en dat er toch een drempel moet zijn om hier onderwerpen te behandelen. Wij hebben verder geen behoefte aan dit amendement. De reden is net al genoemd. Wij vinden dat er geen onderscheid moet worden gemaakt tussen de mogelijkheden van eenmansfracties en fracties die toevallig meer leden hebben. Wij zullen dit amendement daarom niet steunen."

De heer Van Wieren: "Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben geen behoefte aan dit amendement. Wel is het zo dat wij het niet helemaal eens zijn met wat de VVD als motivatie aangaf. Zij gaf aan dat andere fracties het moeten onderschrijven. Daar gaat het echter niet om. Het gaat erom dat je de kans geeft om het debat over iets te voeren, los van het feit of je het met de inhoud van het stuk eens bent of niet. Je kunt, ook al ben je het volstrekt niet met de motie eens, wel de gelegenheid bieden om hier het debat te voeren. Ik denk ook dat een heleboel van de Statenleden en fracties bereid zijn om, ook wanneer het onderwerpen zijn die niet zo zeer hun steun hebben, toch de mogelijkheid te bieden om hier het debat te kunnen voeren. Dan kan dat op de manier zoals wij dat geformuleerd hebben in ons reglement."

De voorzitter: "Dank u wel."

Mevrouw Bliek: "Voorzitter, bij interruptie. Ik denk dat wij heel goed tot elkaar kunnen komen. De reden waarom ik genoemd heb dat er draagvlak moet zijn, is dat de toets of een onderwerp geagendeerd kan worden, ook al denk je daar zelf heel anders over, is of Provinciale Staten er wel over gaan. Dat is eigenlijk de enige onderbouwing waarom ik en de VVD fractie vinden, daarom hebben wij net geschorst, dat er enig draagvlak moet zijn in Provinciale Staten om een onderwerp te agenderen ook al denk je daar niet hetzelfde over."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, fijn dat de VVD dit nog even toegelicht heeft. In eerste instantie zeiden zij dat ze het onderschreven. Daar gaat het dus niet om. Het gaat erom dat je het debat wilt voeren over een onderwerp."

De voorzitter: "Hiermee ronden wij de interruptie af want het was eigenlijk geen interruptie maar een toelichting. Normaal gesproken gebruiken wij interrupties om een vraag te stellen aan degene die net gesproken heeft. Ik ga even door. Hebben wij hiermee de CDA fractie voldoende gehad? Dan de heer Stuivenberg van de SP."

De heer Stuivenberg: "Dank u wel, voorzitter. Als SP fractie hechten wij aan de democratische legitimatie. Vanuit dat beginsel zou je eigenlijk moeten stellen dat elke Statenlid in de gelegenheid gesteld zou moeten worden om een dergelijk iets te doen. Om een diarree van dergelijke moties te voorkomen is er een drempel op gelegd. Die bestaat uit drie fracties. Ik denk dat het goed is dat wij ons daaraan conformeren. Wij zullen het amendement dus niet steunen. Dank u wel."

De heer Siepel: "Dank u wel, voorzitter. Ook voor de ChristenUnie geldt dat wij blij zijn met het instrument: motie vreemd aan de orde van de dag. We denken dat het goed is als er een balans is als het gaat om het gemak waarmee je dat instrument kunt gebruiken en de reden waarom je het instrument wilt gebruiken. Omdat dan door drie fracties te laten toetsen, geeft wat ons betreft, een prima balans. Ook tussen de beide spanningen. Richting de Partij voor de Vrijheid zou ik willen zeggen dat ook de ChristenUnie altijd uit is op een debat in deze Staten. Dus voor een goed voorstel, van een grote of van een kleine fractie, kunt u bij de ChristenUnie altijd om steun vragen. Wij zullen die ook geven als het een debat is dat thuishoort in deze Statenzaal."

De heer Boshuizen: "Ja, ook de senioren zullen dit voorstel niet steunen, voorzitter. Omdat wij denken dat één fractie daardoor een ongelimiteerd recht zou krijgen om veel moties in te dienen, die de vergaderingen veel te veel zouden ophouden en derhalve irritatie zouden veroorzaken. Tegelijkertijd zijn wij sterk voorstander van een levendig debat. Dat kun je bereiken door driemaal een fractie te laten ondertekenen. Daarnaast is het een goed gebruik, als iemand een voorstel doet voor het indienen van een motie vreemd aan de orde van de dag, dat er mee getekend wordt. Dat betekent niet dat je het ermee eens bent als andere fracties, maar wel dat je dat debat wilt toelaten en het van geval tot geval wilt beoordelen. Wij steunen dit voorstel dus niet."

De voorzitter: "Dank u wel. Hebben we daarmee de fracties voldoende gelegenheid geboden? Ik kan mij voorstellen dat de PVV graag wil reageren op gemaakte opmerkingen. Maar niet nadat ik vastgesteld heb dat iedereen die wat heeft willen zeggen dat ook heeft kunnen doen. Dat is het geval. De heer Van Klaveren."

De heer Van Klaveren: "Dank u wel, voorzitter. De PVV vindt het jammer om te horen dat de meeste fracties hier, drempels noodzakelijk achten als het gaat om het agenderen van een motie vreemd aan de orde van de dag. Er is blijkbaar weinig vertrouwen in de eigen Staten als het gaat om het voorkomen van een diarree aan moties, om de woorden van de SP te gebruiken. Dank u wel."

De voorzitter: "U handhaaft uw voorstel?"

De heer Van Klaveren: "Ja."

De voorzitter: "Prima. Dan is het daarmee verder een integraal onderdeel van de verdere discussie en besluitvorming straks. Zijn er nog andere kwesties die fracties rond dit agendapunt naar voren hadden willen brengen? Niet? Is er geen behoefte aan een tweede termijn? Dan ga ik over tot stemmingen. Dan breng ik eerst het amendement van de PVV in stemming en daarna het geheel. Wie is voor het amendement van de PVV?"

Stemming amendement.

Voor stemmen: PVV

Tegen stemmen: de overige fracties

Daarmee is het amendement verworpen.

Wie stemt voor het geheel van de nieuwe besluitvormingsystematiek van Provinciale Staten?

Stemming

Voor stemmen: allen

Daarmee is het unaniem aangenomen en zullen wij daar naar handelen. Daarmee is dit agendapunt ook voldoende behandeld."

7. Rapportage en advies informateur E.H.Th.M. Nijpels

De voorzitter: "De werkwijze zal als volgt zijn: mevrouw Blijk zal straks verslag doen vanaf het spreekgestoelte. Ik kan mij voorstellen, omdat het een politiek beladen onderwerp is, dat alle fracties ook de wens hebben om hierover het woord te voeren. Ik stel u daar in ieder geval toe in de gelegenheid. Wij stellen ons voor dat, dat woord voeren in de eerste termijn vanaf het spreekgestoelte gebeurt. Ik wil u voorstellen om de eerste termijn elkaar de gelegenheid te gunnen om het eigen verhaal goed te vertellen en het debat vooral in de tweede termijn te zoeken. Zodat iedereen de gelegenheid krijgt om op zijn eigen manier het verhaal hier te presenteren. Gaat u akkoord met die werkwijze? Prima. Mevrouw Blijk mag ik u uitnodigen om achter het spreekgestoelte plaats te nemen?"

Eerste termijn

Mevrouw Blijk: "Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van de uitslag van de verkiezingen van 2 maart, heeft de VVD gesprekken gevoerd met alle partijen over het proces om te komen tot een nieuwe coalitie. De conclusie van die gesprekken was: de VVD stelt de informateur voor en de opdrachtformulering voor de informateur is door alle partijen onderschreven. De opdracht luidt als volgt: de informateur onderzoekt de mogelijkheden voor een coalitie die, steunend op een werkbare meerderheid in Provinciale Staten en vanuit een gedeelde visie en ambitie op hoofdlijnen, in staat is de beheer- en ontwikkelopgave van Flevoland op een solide en toekomstgerichte wijze vorm te geven. De informateur komt tot een advies aan Provinciale Staten nadat hij alle in Provinciale Staten gekozen fracties heeft geconsulteerd. De heer Nijpels is op vrijdag 11 maart aan de slag gegaan en gisteren heeft de informateur zijn eindrapport uitgebracht. Met daarin het advies aan Provinciale Staten voor de formatiefase. En het advies aan Provinciale Staten is om een coalitie van VVD, PvdA, CDA en ChristenUnie, tezamen 22 zetels, te onderzoeken. Het aangeboden rapport ligt nu voor. De VVD vindt dat het proces zorgvuldig is doorlopen. De VVD herkent zich in de lijn van het rapport. De VVD heeft vanaf het begin geen enkele partij uitgesloten. En aan het begin van het proces zijn er door de Partij voor de Vrijheid, punten met betrekking tot de islam aangedragen, die een plaats in het coalitieprogramma zouden moeten krijgen. Met de toevoeging dat alles bespreekbaar zou zijn. De VVD vindt de door de PVV ingebrachte punten, geen onderwerpen waar de provincie over gaat. Of sommige onderwerpen spelen hier niet in de provincie of sommigen maar zeer ten dele. En vanuit het principe je gaat erover of je gaat er niet over, zijn de islam onderwerpen, waar de provincie geen bevoegdheid over heeft, geen onderwerpen voor een coalitieakkoord. Dat geldt ook voor andere onderwerpen waar je niet over gaat. Wij willen toch de voorbeelden noemen. Het boerkaverbod, geen nieuwe moskeeën en slecht presterende islam scholen. Daar gaat de provincie niet over. Vanuit onze liberale beginselen redeneren wij als volgt: het gaat niet om je geloof maar het gaat om je gedrag, het gaat niet om je afkomst maar het gaat om je toekomst, het gaat niet om de groep maar het gaat om het verantwoordelijke individu. De VVD staat overigens zeker open voor een debat in Provinciale Staten over onderwerpen die het provinciale beleid betreffen en sluit daarbij geen onderwerpen uit. In aanvulling op het rapport van de informateur nog het volgende: de VVD heeft als eerste optie aan de informateur aangegeven om onderzocht te willen zien een coalitie waar één of meer winnaars deel van uit zouden maken. Gaandeweg het proces bleek dit niet te leiden tot een werkbare meerderheid in Provinciale Staten of een naar verhouding goede afspiegeling van de verhouding in Provinciale Staten. Op verzoek van de VVD is bij de winnende partijen een dubbele check uitgevoerd op hun standpunt dat bij de informateur naar voren was gebracht. Dit leidde niet tot een ander resultaat. Daarmee onderschrijft de VVD het advies van de informateur. Maar dat betekent niet dat wij doorgaan op de huidige voet. Daar kan geen sprake van zijn. Alleen al omdat Flevoland voor een omvangrijke bezuinigingsopgave staat. Het is de uitdaging om daar met de vier partijen gezamenlijk uit te komen en een zorgvuldig beleid voor de komende vier jaar te formuleren. Dit moet natuurlijk in samenhang met de nieuwe uitkering uit het Provinciefonds waar wij hopelijk morgen meer over horen. Voorzitter, de informateur heeft zijn opdracht beëindigd. De VVD zal de komende tijd met de PvdA, CDA en ChristenUnie de formatiebesprekingen voeren. Dank u wel."

De voorzitter: "Dank u wel. Mag ik de PvdA uitnodigen om achter de kathedraal plaats te nemen?"

Mevrouw Boode: "Voorzitter, wij staan aan het begin van een bijzondere periode. We hebben elkaar net allemaal gefeliciteerd. De PvdA feliciteert alle nieuwe Statenleden. We hebben een bijzondere campagne gevoerd. We hebben een grote opkomst bereikt. In elk geval veel groter dan de vorige keer. En we hebben een bijzondere uitslag in de zin van meer fracties in deze Staten. We hebben gezamenlijk een opdracht geformuleerd aan een informateur die van de week met zijn advies is gekomen. De overgrote meerderheid van deze Staten heeft uitgesproken voorstander te zijn van continuering van het beleid. Dat wil niet zeggen alles één op één hetzelfde houden maar het wil wel zeggen doorgaan op de weg. Zelfbewust. Vanmiddag werd het ook gememoreerd. Deze provincie gaat zelfbewust verder met de verdere ontwikkeling van dit gebied. Er is ruimte voor oplossingen. Duurzame oplossingen. Zowel fysiek duurzaam als ook sociaal duurzaam. De financiële positie moet met name haar zelfbewustzijn vertaald krijgen. We hebben een bijzondere uitslag. Die heeft geleid tot het onderzoek en het advies. Vanuit de gedachte om gezamenlijk aan de ontwikkeling verder te werken, staat de PvdA achter het advies om met de VVD, CDA en ChristenUnie, de formatie verder mogelijk te maken. In elk geval te onderzoeken. Dank u wel."

Mevrouw Luyer: "Voorzitter, het CDA kan zich goed vinden in het advies van de informateur. Zij stemt dan ook van harte in met de voorgestelde vervolgroute. Wij vinden het inhoudelijk een prima voorstel. De programma's van deze vier partijen geven een goede waarborg om te komen tot die werkbare meerderheid vanuit gedeelde visie en ambitie. Wij vinden ook dat het procedureel heel goed tot stand is gekomen. Heel zorgvuldig zijn in de diverse rondes de mogelijkheden afgetast en alle partijen hebben de kans gekregen en de ruimte gekregen om hun inbreng te hebben. Kortom, wij menen dat de voorgestelde vervolgroute voor het bestuur van Flevoland een hele goede zaak is. Het leidt tot een duidelijk, herkenbaar en consistent bestuur dat in staat is leiding te geven aan de majeure opgave om Flevoland door te laten ontwikkelen binnen de nieuwe financiële kaders. Het CDA en de ChristenUnie hebben veel gemeenschappelijk. Wij zien de intensivering van de samenwerking in het college en in de Staten dan ook als een kans. Enerzijds komen er in de politiek steeds meer partijen en anderzijds draagt dat ook weer bij aan de logische stap van bundeling en versterking van politiek en bestuur. Tenslotte, bestuurder en volksvertegenwoordiger zijn, is een kwestie van dienen en dienen is een constructieve zaak. Dus ook al gaan we hier met elkaar scherp het debat voeren, laten we niet vergeten dat wij het doen voor de samenleving en de burgers hier buiten."

De heer Siepel: "Dank u wel, voorzitter. Toen op 2 maart de wolven van de verkiezingen wat verdampen en de uitslag bekend werd, was al heel snel duidelijk, dat kon ook iedereen zien, dat de uitslag van de verkiezingen zou leiden tot een ingewikkelde informatie. Niet alleen door het grote aantal partijen dat op dit moment in de Staten vertegenwoordigd is, maar ook de onderlinge verschillen tussen de grote en de kleine partijen. Dan bedoel ik in absolute zin verschillen. Dit alles zou de informatie niet eenvoudig maken. De ChristenUnie fractie was daarom erg blij dat de VVD de heer Nijpels bereid heeft gevonden bij een informatieronde langs alle fracties te doen. We hebben veel waardering voor het werk dat de informateur daarin verricht heeft. De omstandigheden waarin de coalitievorming nu gaat plaatsvinden, zijn bijzonder. Het is door anderen ook al gememoreerd. Niet alleen een enorme ombuigingsoperatie die ons te wachten staat, maar ook de veranderde samenstelling van de Staten en misschien ook wel veranderende inzichten over de rol en de taken van de overheid, zullen maken dat deze Staten met elkaar, dan bedoel ik alle fracties en alle 39 leden van de Staten, een verantwoordelijkheid aangaan voor het provinciaal bestuur voor de komende jaren die zijn weerga niet kent. Juist in dat gesternte heeft de ChristenUnie haar verantwoordelijkheid onderkend en willen nemen. In de gesprekken met zowel de CDA fractie als met de informateur als in een later stadium met de PvdA en de VVD, heeft de ChristenUnie die verantwoordelijkheid genomen. De inhoud van die gesprekken heeft zich met name geconcentreerd op de onderlinge relatie tussen CDA en ChristenUnie. Het is evident dat beide partijen veel gemeen hebben. Dat is niet van gisteren. Dat is al langer zo. We hebben elkaar in de afgelopen jaren op tal van onderwerpen weten te vinden. Juist dat hebben wij als

ChristenUnie fractie bij de informateur willen inbrengen. Dat wij als gezamenlijke fracties, samen met VVD en PvdA, graag dat gesprek over een nieuw provinciebestuur zouden willen aangaan. En terecht. Er is veel veranderd. Dat wordt ook door anderen hier vandaag betoogd. Er zal nog veel veranderen. De ChristenUnie zal daar een bijdrage aan leveren, maar zal dat ook doen in verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid die wij als individueel Statenlid voelen maar ook de verantwoordelijkheid die wij als ChristenUnie fractie voelen voor het bestuur van onze mooie provincie. Daarom, mijnheer de voorzitter, kan de ChristenUnie fractie zich vinden in het advies van de informateur en is graag bereid om samen met VVD, PvdA en CDA deze gesprekken aan te gaan in het belang van de toekomst van Flevoland. Dank u wel. "

De voorzitter: "Dank u wel. Mag ik de fractie van de PVV uitnodigen. De heer Van Klaveren."

De heer Van Klaveren: "Dank u wel, voorzitter. Op 2 maart hebben de kiezers gesproken. Het was duidelijke taal. De zittende elite heeft een enorme klap gekregen. Op de VVD na, die in Flevoland geen zetels verloor maar ook niet won, hebben de coalitiepartijen verloren. De PvdA verloor en is een zetel kwijt. Het CDA werd zelfs gehalveerd. Ook de oppositie moest het grotendeels ontgelden. De SP en de ChristenUnie verloren flink. Maar daar waar er verliezers zijn, zijn er ook winnaars. D66 won wat en ook de plaatselijke tak van de 50PLUS partij van Jan Nagel, won een zeteltje. Maar de grote winnaar was de PVV. Uit het niets op zes zetels. Qua zetelaantal de gedeelde tweede partij van de provincie. Net zoveel als de regenten van de PvdA. Flevoland heeft gekozen en koos voor het PVV geluid. Dat geluid zult u de komende vier jaar elke vergadering horen. Te beginnen met vandaag. 25 jaar lang is er in dit huis met geen woord gerept over de gigantische problemen van de multiculturele samenleving. Men ging en gaat de discussie uit de weg met slappe teksten als: daar gaan wij niet over, of die problemen spelen hier helemaal niet. Welnu, ik heb nieuws voor de zittende elite. Die problemen spelen wel degelijk in Flevoland. Niet Westerse allochtonen zijn oververtegenwoordigd in de criminaliteit, overlast, school uitval en uitkeringsafhankelijkheid. Almere en Lelystad wijken niet af van de landelijke cijfers. Ik heb het vandaag nog even nagekeken. Verder is Flevoland de provincie met de meeste tienermoeders. Antilliaanse meisjes zijn acht keer vaker tienermoeder dan autochtone meisjes. Ook kennen wij 'blijf van mijn lijf huizen' waar een substantieel deel van de vrouwen een islamitische achtergrond heeft en zelf aangeeft dat die achtergrond een rol speelt in de situatie waarin zij zitten. De grootstedelijke problematiek speelt dus wel degelijk in Flevoland. Die problematiek zal, helemaal nu de PVV is buitengesloten door een club bange bestuurders, de komende jaren niet minder worden. Volgens het CBS zal Flevoland de komende jaren de provincie worden met relatief de meeste niet westerse allochtonen. Eén op de vijf mensen. Meer dan Zuid-Holland. Dit is op zichzelf geen probleem. Ook voor de PVV niet. Laat dat duidelijk zijn. Het is alleen zo dat deze groep extreem is oververtegenwoordigd in de negatieve rijtjes die ik net noemde. De PVV wil deze problemen kanaliseren door Almere en Lelystad aan te sporen. Dat is mogelijk. Dat kan de provincie gewoon doen door een 'Rotterdamwet' in het leven te roepen. Deze wet maakt het mogelijk om kansloze nieuwkomers te weren uit bepaalde wijken om zo te voorkomen dat er getto's ontstaan. Om te voorkomen dat we Amsterdamse of Utrechtse toestanden krijgen in Flevoland. Die toestanden liggen op de loer. Zo kent Almere bijvoorbeeld de Staatsliedenwijk waar 53% van de inwoners niet westers allochtoon is, de uitkeringsafhankelijkheid het hoogste is van de stad, de politie het vaakst moet uitrukken voor geweldsdelicten en ook de verloedering hand over hand toeneemt. De Rotterdamwet is een prima middel om dat tegen te gaan. In Rotterdam zelf is wethouder Hamid Karakus, overigens van de PvdA, dol enthousiast. Veel gekker moet het toch niet worden. In Flevoland is immers alleen het praten over deze maatregel al een taboe. Zo'n taboe zelfs dat de PVV werd uitgesloten als zij, onder andere, dit programmapunt niet terzijde zou schuiven. Dit programmapunt dat, wat ons betreft, niets met de islam te maken heeft. Van de PvdA is dit soort gedrag nog te verwachten. Het was immers de voorman van de PvdA, Job Cohen, die in 2010 tijdens zijn campagne antwoordde op de vraag wat hij in Almere had gezien, dat daar de rancune zit. PVV stemmers zijn in de ogen van de PvdA, slechts rancuneus. Dat zij met werkelijke problemen zitten die opgelost moeten en kunnen worden, zal de PvdA blijkbaar een worst zijn. Maar het was niet alleen de PvdA die de PVV heeft uitgesloten. Ook de VVD in Flevoland durft de problemen niet te benoemen, laat staan op te lossen. De VVD die landelijk nota bene pleit voor een hoofdhoekjesverbod bij de overheid. Die in de gemeenteraad van Den Haag pleit voor een volledige allochtonenstop van die stad. En die op landelijk niveau heel

constructief met ons, de PVV, samenwerkt. De VVD Flevoland lijkt, voor zover dat mogelijk is, binnen die partij nog linkser dan de informateur. Dat is jammer. Tegen het CDA heb ik eigenlijk niets meer te zeggen dan dat de verkiezingsuitslag noopt tot bezinning en niet tot regeren. Voorzitter, ik ga zo afronden. De PVV is nog steeds verbijsterd over het verloop van de informatieronde. Eerst de primaire insteek van de informateur om een college te onderzoeken waar zowel de PvdA als de PVV in zouden zitten. Vervolgens de oneigenlijke vraag of de PVV de kern van haar programma opzij wil schuiven om überhaupt te mogen onderhandelen. Tenslotte een advies van de informateur, die niet het geduld en het fatsoen had, even op een antwoord van de PVV te wachten. Wat de PVV betreft, heeft de informateur een slechte beurt gemaakt en heeft hij Flevoland geen dienst bewezen. Zoals ik in het begin al stelde: op de VVD na, die overigens ook niet won, heeft de hele coalitie verloren. Des te vreemder is het advies van de heer Ed Nijpels. Een voortzetting van het oude college met maar liefst vijf zetels verlies aangevuld met een partij, de ChristenUnie, die bijna werd gehalveerd. In totaal een verlies van maar liefst zeven zetels. Er wordt met dit advies in de verste verte geen recht gedaan aan de gewijzigde verhoudingen in de Staten. Het wordt een coalitie van verliezers. Het worden tijden van stilstand voor Flevoland als het gaat om het oplossen van de problemen omtrent de multiculturele samenleving. Het worden vier hele lange jaren. Dank u wel."

De heer Rijsberman: "Het is niet helemaal de manier waarop ik had verwacht de eerste keer voor u te staan. Ik heb van Marc Witteman begrepen dat het in Leiden, bij een maidenspeech gebruikelijk is dat er wordt afgesloten met applaus uit de zaal. Ik weet niet of ik het u kan vragen maar denkt u er vooral even over na. D66 is vooral erg blij dat we terug zijn in deze Staten na een afwezigheid van vier jaar. Het mag dan door de PVV omschreven worden als een 'winstje', wij zijn er toch erg blij mee. Wij kijken dan ook uit naar een goed debat en de samenwerking met u in deze Staten. Wij feliciteren u allemaal met de beëdiging van vandaag. D66 dankt ook de heer Nijpels voor het goede werk dat hij heeft geleverd. Wij denken dat hij zich heel goed van zijn taak gekwetend heeft. Voor de juiste beeldvorming wil ik toch even ingaan op het verslag en het advies van de informateur. De informateur heeft ons in eerste instantie onder andere de vraag gesteld hoe wij aankeken tegen een combinatie gedeputeerde. Een gedeputeerde die geleverd wordt door een combinatie van twee partijen. Wij hebben daar positief op geantwoord. Wij dachten dat het op zich een heel goede constructie was. We zijn er verder niet op ingegaan. Later heeft de heer Nijpels ons/mij nog een keer gebeld en mij de vraag gesteld - tenminste zo heb ik het opgevat - of wij het een goed idee vonden om een collegeakkoord te onderschrijven zonder dat wij een gedeputeerde konden leveren. Dus zonder dat wij in het bestuur zaten. Daar heb ik negatief op geantwoord. Het leek ons niet zo'n goed idee omdat we daarmee, naar ons idee, onzichtbaar zouden worden. Dat is politiek niet heel erg handig. Nee, was het antwoord dus. De constructie die nu geadviseerd wordt met de ChristenUnie, vinden wij echter erg interessant. Wij praten daar graag nog een keer, bij gelegenheid, met u verder over. Ik wil verder het advies van de heer Nijpels niet ter discussie stellen op dit moment. Wij hebben het graag over de inhoud en zijn nu vooral benieuwd naar de uitkomst van de onderhandelingen. Dank u wel."

Applaus

De heer Stuivenberg: "Dank u wel, voorzitter. Voorzitter allereerst dank voor uw behartigenswaardige woorden aan het begin van deze vergadering bij de beëdiging en een felicitatie aan alle nieuw beëdigde Statenleden. Na een intensieve voorbereiding en aanloop was het ineens 2 maart. Een intensieve voorbereiding met heel veel werk voor de griffie. Waarvoor dank aan de griffier en het personeel. Heel veel debatten. Toen was het 2 maart. De één was zeer verheugd aan het eind van die avond/ begin van de nacht, de ander was blij en er waren er ook een aantal teleurgesteld. Wij feliciteren de Partij voor de Vrijheid met het mooie behaalde resultaat. Zes zetels. Dat is niet niks. Wij feliciteren ook D66. Drie zetels. Maar ook de 50PLUS partij en uiteraard zijn we blij dat de Partij voor de Dieren, wederom in onze Staten aanwezig is. Ik hoop dat de Partij voor de Vrijheid haar naam hier in de Staten waar zal maken. U hebt een hele mooie naam. Partij voor de Vrijheid. Claim dat niet alleen voor uzelf maar gun dat ook aan een ander. Wellicht kunnen wij dan de mores in deze Staten hetzelfde houden. Voorzitter, wij zijn uitgenodigd door de heer Nijpels, waarvoor dank aan mevrouw Bliet en via haar dank aan de heer Nijpels, want het was heel plezierig om met hem in gesprek te raken."

Wij waarderen ook zijn rapportage en het advies. Dat er elementen inzitten waarvan wij niet hadden bevroed dat het ook mogelijk was, zoals met de CDA en de ChristenUnie. Mevrouw Luyer gaf het aan en ik lees ook in de pers, dat u beiden een identiteitscrisis doormaakt. Wellicht is het een mooie manier om wat dichter bij elkaar te komen en wellicht helemaal in elkaar over te gaan. Dat zou een goede reden zijn. Waarom is de PVV nu buiten deze onderhandelingen gehouden? Of hebben zij zich daadwerkelijk, zo staat het in de rapportage en dat neem ik dan ook aan, zelf buiten de onderhandelingen gesteld. Voor D66 zijn wij daar ook niet helemaal uit. U hebt het daarstraks aangegeven. Er was natuurlijk een mogelijkheid geweest om zowel de andere partij als u beiden een gedeelde gedeputeerde te laten leveren. Ik heb gisteravond hier in huis geleerd dat 1 + 1 ook 3 kan zijn. Dus wat dat betreft was het ook een hele mooie manier geweest voor een versterking en om toch het geluid van D66 straks in het nieuwe college te laten horen. Want hier in huis hebben wij af en toe wel eens gehoord en dat komt niet van onszelf: na 25 jaar mag er best wel eens de bezem door. En de ramen open en een frisse wind zou ook echt niet gek zijn. Mevrouw Blik gaf aan dat het ook niet hetzelfde wordt. Dat hopen wij dan ook. Daar wachten wij op. Voorzitter, ik sluit af. Ik hoop dat we straks met een Hoofdlijnenakkoord, of hoe het dan ook moge heten, geconfronteerd worden waarin het in ieder geval duidelijk is dat het ook in Flevoland menselijk en sociaal kan. Dank u wel."

Applaus

De voorzitter: "Dank u wel. Ik stel voor dat we er geen gewoonte van gaan maken om elke keer te applaudisseren in de Staten. Dat wordt wat bewerkelijk. We gaan verder met de fractie van GroenLinks. De heer Kok blijft op zijn stoel zitten. Ga uw gang."

De heer S. J. Kok: "Dank u wel, voorzitter. Ik heb die zetel dus ik wil hem graag behouden. Dank u wel dat ik mag blijven zitten. Voorzitter, de verkiezingsuitslag laat een wat gefragmenteerd politiek landschap zien in Flevoland. Samenwerking wordt in de komende periode erg belangrijk. GroenLinks ging van 5,5 % naar 5,7 % van de stemmen. Een stijging, maar te weinig voor zetelwinst. Desondanks horen wij wel bij de 'winnaartjes'. Voorzitter, voor ons een stimulans om verder te werken aan een groen en sociaal Flevoland. Voorzitter, GroenLinks hecht aan een transparant proces om te komen tot een nieuw college van Gedeputeerde Staten. We hebben het voorstel van de VVD hieromtrent gesteund en wij vinden het proces, tot nu toe, transparant. Wij danken informateur Ed Nijpels voor het verslag dat hij aan Provinciale Staten heeft aangeboden. Wij nemen er kennis van. Wij danken hem voor het geleverde werk. Enkele zaken vallen ons op in zijn bevindingen. In het door hem geadviseerde college zijn drie verliezende partijen vertegenwoordigd. Dat geeft een wat opmerkelijk beeld. Zou het niet beter zijn geweest om doorgepraat te hebben met de winnende partijen? Vooral D66 had doorgezaagd kunnen worden. We hebben wel de indruk dat de PVV zichzelf buitenspel heeft gezet. Dat blijkt ook vanavond weer uit de opmerkingen die ik hoor. Die zou ik niet graag in het college van Gedeputeerde Staten hebben willen horen. Voorzitter, ook lijkt het soms in de rapportage dat eerder naar het zetelaantal in Gedeputeerde Staten is gekeken en dat, dat doorslaggevend is geweest en de inhoud soms wat op de achtergrond is geraakt. Voorzitter, het worden hele moeilijke onderhandelingen, is onze inschatting. Financieel zijn er grote uitdagingen. Morgen wordt hopelijk bekend hoe die uitdagingen er uitzien. Wij hopen dat wij uiteindelijk kunnen spreken over een Hoofdlijnenakkoord en dat de Staten in de gelegenheid zijn de komende vier jaar op een democratische manier het spel te kunnen spelen en dat ook 'oppositiepartijen' invloed kunnen hebben op dat proces. Dank u wel, voorzitter."

De heer Simonse: "Voorzitter, de verkiezingstijd ligt achter ons. Een bijzonder mooie periode waarin de SGP het gesprek mocht voeren met veel mensen in de provincie. Een compliment voor de mensen van de provincie die op de achtergrond veel werk verzet hebben om, onder andere, de debatten te begeleiden. Wat bleken er dan toch veel onderwerpen te zijn die in onze provincie spelen. Als de Flevolandse burger ooit kennis heeft mogen nemen van het provinciale werk, dan was het nu toch wel. De uitslag was voor onze partij zeer bemoedigend. Wij werden klein onder zoveel zegen van de Heere. Het gaf extra moed om door te gaan. In de ogen van de SGP zijn er twee grote winnaars naar voren gekomen. Namelijk: de VVD als grootste partij en de PVV die veel kiezers wist aan te spreken. Het had in onze ogen recht gedaan aan de wens van de kiezer als die twee partijen een rol in de formatie zouden krijgen. De informateur heeft in

een zoektocht van 13 dagen, in onze ogen, grondig werk verricht. Hij is op zoek geweest naar een werkbare meerderheid en heeft daadwerkelijk een rol voor de PVV onderzocht. Voorzitter, de SGP is tevreden over de transparante manier van onderzoeken en het systematisch werken van de heer Nijpels. We kunnen de uiteindelijke keuze, voor de vier partijen, goed begrijpen. Of er overeenstemming op onderwerpen gaat komen? Er zijn onderwerpen die veel stof doen opwaaien. Het Oostvaarderswold zal er één van zijn. Wij hopen, als SGP, dat de heer Bleker met evenveel enthousiasme bejegend zal worden als nog maar enkele weken geleden in Marknesse het geval was. Wij verwachten anderzijds van de partijen die de C in hun naam voeren, dat zij die C hoog zullen houden. Er wordt allen, namens de SGP, veel wijsheid toegewenst om tot een nieuw akkoord te komen."

De heer Boshuizen: "Voorzitter, de fractie van 50PLUS was aanvankelijk best content met de aanpak van de informatie. Ze was er zelfs een beetje trots op om er, als debuterende senioren, bij betrokken te worden. Wij hadden er ook begrip voor dat wij, ondanks het feit dat wij wel tot de winnaars behoorden (wel een kleintje), bij het gesprek met de heer Nijpels konden aangeven dat wij samen op wilde trekken met één van de grote winnaars. U zult dus ook begrijpen dat wij bij het aanhoren van het verslag van het eliminatieproces, dat door de heer Nijpels was toegepast, door toenemende verbazing werden getroffen. Ondanks pogingen de PVV binnen boord te houden, hoewel ik na het horen van het verhaal van de zijde van de PVV daar wel een beetje aan twijfel, lukte het niet om de oude coalitiegenoten met deze winnaar samen te brengen. Men struikelde, in figuurlijke zin, over een spoor van boerka's, hoofddoekjes en islamitische scholen. Maar het was duidelijker dan de constatering dat alle informatieve gesprekken hadden uitgewezen dat niemand harde breekpunten of uitsluitingen naar voren had gebracht. Hoe dan ook Nijpels belandde in zijn tweede fase. De oude coalitie, met één winnaar en twee verliezers (het CDA zelfs een zeer grote verliezer), zocht een partner om het nieuwe college aan een nipte meerderheid te helpen. En dus komt de 'lood om oud ijzer variant' bovendrijven. In CDA kringen, denk ik, een oud bekend begrip. De ChristenUnie, verlies twee zetels, of D66, winst drie zetels. Dat zijn de mogelijkheden om een meerderheid te bereiken. Maar dan is er een vervelende complicatie in Flevoland. D66 wil per se een zetel in het college. Dan neemt de ChristenUnie genoegen met een gedoogrol. In ruil voor de toezegging om dan wel een volwaardig collegepartij genoemd te worden. Je kunt het bont maken! En zo geschiedde het. Zo sprak de informateur tot de lijsttrekker van de VVD: ga maar door met de combinatie die u nu gaat aanbevelen. 50plus wenst een sympathieke partij als de ChristenUnie eigenlijk niet toe dat het zo loopt. Hoe kan het zo ver komen dat zij nu in een positie komen waarin zij in Flevoland het CDA moeten helpen om de rokende verkiezingspuinhopen op te ruimen. Is dat om de drie partijen mythe hier in Flevoland in stand te houden? Het is maar een vraag. Het had ook anders gekund. Maar dan had de hoogmoed van de VVD met één gedeputeerde minder gemoeten en was er aan een grote winnaar recht gedaan door een zetel aan D66 te gunnen. Die andere oplossing was ook logischer. Rekenkundig in elk geval wel. Want D66 wist, en dat wisten velen hier, dat zij in de praktijk konden uitgaan van een fractie van de vier zetels aangezien de senioren van 50plus, hadden aangegeven D66 graag aan die vierde zetel te helpen. Dus een coalitie van winnaars was wel degelijk mogelijk geweest. En daarmee een mooi stukje vernieuwing. Maar het heeft helaas niet zo mogen zijn. Maar wie weet komt men in het formatieproces uiteindelijk nog wel tot bezinning. Dank u wel."

Mevrouw Bax: "Dank u wel, voorzitter. Ik ga niet pikken op mensen en partijen. Wij zitten hier nu met een bonte verzameling van Statenleden en wij kijken met goede moed, met onze ene zetel, uit naar alle ontwikkelingen hier. Wij zijn natuurlijk heel erg blij dat wij onze zetel behouden hebben. Heel erg blij. We hebben twee weken in enorme spanning gezeten en ik denk dat het heel goed is van de voorzitter dat hij de uitslag op mijn voice-mail heeft ingesproken. Want ik heb het voor elkaar gekregen om een praktisch dove hond aan het schrikken te maken. Voorzitter, ik wil nu heel even gebruikmaken van dit moment. Ik vind dat wij ons in deze tijd heel goed moeten realiseren hoe gelukkig wij zijn dat wij hier mogen leven. We hebben allemaal de verschrikkelijke beelden gezien van de aardbeving en de tsunami in Japan. Nog maar zo kort na Haïti. Zoals wij nu van onze democratie genieten, zijn er momenteel tal van landen waar de bevolking durft op te staan tegen haar dictators. Veelal met gevaar voor eigen leven, eisen zij het aftreden van hun onderdrukker voor iets dat voor ons zo vanzelfsprekend is: de democratie. Voorzitter, wij willen heel graag aan de slag. Flevoland is koploper wanneer het

gaat om duurzaamheid. Daar zijn we heel erg trots op. Dus laten wij ook koploper zijn wanneer het gaat om mededogen en respect voor andere wezens waarmee wij onze mooie provincie delen. Mededogen en duurzaamheid moeten, volgens ons, uitgangspunt zijn binnen onze maatschappij. Voorzitter, het lijkt erop dat partijen in Flevoland elkaar hebben gevonden die een coalitie willen vormen. Zij zullen het Hoofdlijnenakkoord gaan schrijven. In de vorige versie kwamen dieren niet voor. Wij hopen en verwachten dat in het komende Hoofdlijnenakkoord wel aandacht wordt besteed aan dierenwelzijn. Tenslotte. Kortom we gaan akkoord met het voorstel en wij willen heel graag aan de slag. Wij danken, bij dezen, ook de informateur. Dank u wel."

De voorzitter: "Dank u wel. Mevrouw Blik heeft uw fractie behoefte om te reageren op gemaakte opmerkingen en daarmee de tweede termijn te openen? Ja? Misschien kunt u achter het spreekgestoelte plaatsnemen. Uiteraard zijn nu interrupties toegestaan. Het werkt zo dat degene die wil interrumpen bij de interruptiemicrofoons plaatsneemt en daar even wacht tot hij van mij het woord krijgt."

Tweede termijn

Mevrouw Blik: "Voorzitter, gehoord hebbende de inbreng van alle partijen in de eerste termijn, zou ik in ieder geval de complimenten aan het adres van de heer Nijpels in ontvangst willen nemen om aan hem door te geven. Dat zal ik na deze vergadering doen. Dank daarvoor aan degenen die hebben uitgesproken dat zij vinden dat het een transparant proces is geweest waarbij ieder is betrokken. Tot slot zou ik willen zeggen, want er zijn veel opmerkingen gemaakt maar die vragen op dit moment niet echt om een antwoord en dat komt ongetwijfeld op andere momenten in deze Provinciale Staten, dat ik ieder veel succes toe wil wensen en wil feliciteren met hun benoeming. De VVD fractie ziet uit naar samenwerking met de andere partijen in deze Provinciale Staten. Dank u wel."

De voorzitter: "Dank u wel. De meeste fracties hebben gesproken in termen van verklaringen. Zijn er fracties die in deze tweede termijn nog het woord wensen te voeren? De heer Van Klaveren. Ga uw gang. PVV."

De heer Van Klaveren: "Dank u wel, voorzitter. Ik zal even kort ingaan op datgene wat er gezegd is door de verschillende fracties hier. Als het gaat om de bouw van een nieuwe moskee hebben Provinciale Staten en de provincie op zichzelf, wel degelijk een rol. In de oude Wro (wet ruimtelijke ordening) gaf de provincie een verklaring van geen bezwaar bij de wijziging van bestemmingsplannen. Dat heeft ook deze provincie gedaan. In de nieuwe Wro is het mogelijk om zowel reactief als proactief aanwijzingen te geven. Er moet dan echter wel sprake zijn van een provinciaal belang. Juridisch is het zo dat het provinciaal belang niet vastligt. Dat bepalen Provinciale Staten zelf. Dus de mogelijkheid bestaat wel degelijk om aan te geven of je wel of geen probleem ziet als het gaat om de bouw van nieuwe moskeeën. Verder. De PVV heeft aangegeven dat er geen breekpunten zijn en waren. Die hebben wij ook niet geformuleerd. Keer op keer hebben wij ook aangegeven dat alles bespreekbaar was. En hoewel sommige partijen er hier wel eens anders over denken, is de PVV 'gekke Henkie' niet. Je gaat niet de kern van het programma waarmee je de boer opgaat opzij schuiven voor de onderhandelingen. Dat is raar. Je vraagt aan GroenLinks ook niet of zij afstand willen doen van natuur, duurzaamheid en milieu voordat je gaat onderhandelen. Dat is de inzet van de onderhandelingen. De PVV gaat, zoals ik ook al aangaf in mijn eerste termijn, helemaal niet moeilijk doen als het gaat om mensen, groepen, afkomst of kleur. Het gaat ons om feiten. Als het gaat om islam gerelateerde onderwerpen gaat het ons niet om individuele moslims maar gaat het ons om het concept islam. De ideologie islam. En daar zullen wij de komende tijd nog veel over spreken, als het aan ons ligt. Dank u wel."

Mevrouw Boode: "Voorzitter, winnaars en verliezers. Het is betrekkelijk. Kom je van nul en kom je op zes, dan ben je een winnaar. Was je altijd al verantwoordelijk en sta je op zes, dan ben je een verliezer. Uiteindelijk hebben toch 82.000 van onze inwoners, meer dan 82.000 van de 148.000 stemgerechtigde Flevolandse op, wat de PVV een coalitie van verliezers noemt, gestemd. Het gaat uiteindelijk toch om het totaal aantal zetels hier in de Staten en of je

daarmee een werkbare meerderheid hebt. Maar het gaat in de verhoudingen ook om andere zaken dan om aantallen. Het gaat om de inhoud. Het gaat om de gelijkgestemdheid richting de ontwikkelingstaak. Het gaat om een ruime meerderheid voor continuering van de hoofdlijnen van het beleid. In de eerste termijn ben ik nog niet ingegaan op de zogenaamde islam standpunten. De PVV deed dat net wel. Meer moskeeën in Flevoland daar heeft de PvdA geen probleem mee. In Nederland is een 80-jarige oorlog uitgevochten voor vrijheid van godsdienst. Het maakt ons niet uit of er hoofddoekjes zijn in het provinciehuis. Wij willen ons met echte onderwerpen bezighouden. Natuurlijk wilden wij deze discussie niet aan het eind van een onderhandelingsronde. Want wij willen geen tijd verdoen. Wij willen aan de gang met de serieuze onderwerpen. Natuurlijk zien wij ook wel dat er problemen ontstaan in de grote steden. Maar we erkennen de kwaliteiten van het lokaal bestuur die zelf die problemen aanpakt. Nogmaals, de PvdA wil mensen niet beoordelen op hun afkomst of geloof of als groep maar als individu op wat zij doen. En iedereen is in onze provincie welkom en iedereen doet mee."

De voorzitter: "Interruptie van de heer Van Klaveren. Misschien wilt u even blijven staan, mevrouw Boode. Wilt u achter de interruptiemicrofoon gaan staan, mijnheer Van Klaveren."

Mevrouw Bax: "Voorzitter, gaan we nu een discussie houden over de standpunten van de PVV?"

De voorzitter: "Ik heb aan het begin van de vergadering een ordeafspraken met u gemaakt. Namelijk dat er in de tweede termijn mocht worden geïnterrupteerd en de heer Van Klaveren maakt daar gebruik van. Daar mankeert op zich niets aan. En of er een debat gevoerd wordt of niet wordt altijd bepaald door twee personen. Want dat doe je met zijn tweeën. En dat is in dit geval het geval. Dus ik keur het goed. De heer Van Klaveren."

De heer Van Klaveren: "Dank u wel, voorzitter. Ik vind het opvallend dat de PvdA nu alweer draait. Dit is de eerste Statenvergadering. U gaf zelf aan, dat is ook terug te lezen in het verslag, dat zaken die gaan over de multiculturele samenleving, islam en grootstedelijke problematiek - dat relateer ik even aan de Rotterdamwet - niet spelen in Flevoland. Nu zegt u: natuurlijk erkennen wij dat die problemen er zijn. Erkent u nu wel of niet dat de grootstedelijke problematiek in Flevoland aanwezig is en dat u daar de afgelopen 25 jaar helemaal niets aan gedaan heeft?"

Mevrouw Boode: "Volgens mij ben ik volstrekt duidelijk geweest. Er zijn uiteraard problemen in de steden. Maar wij zien dat de steden zelf heel goed instaat zijn om daar oplossingen voor te vinden. Kijk bijvoorbeeld naar de renovatie van stedenwijk Noord in Almere. Wij hebben geen Rotterdamwet nodig."

De heer Van Klaveren: "U gaf net aan dat steden inderdaad problemen kennen. Een voorbeeld van zo'n stad die problemen kent is Rotterdam. Uw eigen wethouder de heer Hamid Karakus geeft aan dat de Rotterdamwet een fantastisch middel is."

Mevrouw Boode: "Volgens mij zijn wij hier in Flevoland."

De heer Van Klaveren: "Ja, klopt. Dat valt dan weer mee dat u dat weet, want de tachtigjarige oorlog was primair een bezettingsoorlog en het ging niet alleen om godsdiensttwisten. Dit terzijde. Maar voor de rest is het zo dat die mijnheer aangaf dat het een prima middel is om gettovorming tegen te gaan in steden. Hij gaf zelfs aan dat het verstandig is om op plekken waar het nog niet zo is maar het wel aanstaande is, in te grijpen."

Mevrouw Boode: "Mijnheer Van Klaveren."

De heer Van Klaveren: "Mag ik even uitspreken. Ik ben aan het woord. Mijn vraag aan u is, of u onderschrijft, evenals uw wethouder in Rotterdam, dat de Rotterdamwet een middel kan zijn om grootstedelijke problematiek aan te pakken?"

Mevrouw Boode: "De wethouder in Rotterdam, is niet mijn wethouder van Rotterdam. Als er problemen zijn zoals in Rotterdam, zijn er wellicht bijzondere maatregelen nodig. We hebben het hier over Flevoland en over Flevolandse steden. Er is in Flevolandse steden van meet af aan bijvoorbeeld gemengd gebouwd. Er zijn functies gemengd."

De heer Van Klaveren: "En de Staatsliedenwijk dan?"

De voorzitter: "Wacht even. Wij zouden elkaar even uit laten spreken. Ik stel voor dat mevrouw Boode nu afrondt. U krijgt nog een keer de gelegenheid om daarop te reageren en dan sluiten wij deze interruptie af. Mevrouw Boode."

Mevrouw Boode: "Ja een herhaling. De situatie zoals in Rotterdam is hier gewoon niet aan de orde."

De heer Van Klaveren: "Ja, nog niet. Dat is ook de reden dat wij graag een Rotterdamwet zien."

De voorzitter: "Daarmee is de discussie beëindigd. Dank u wel voor uw bijdrage. Zijn er nog andere fracties die in de tweede termijn het woord willen voeren? Dat is niet het geval."

8. Sluiting

De voorzitter: "Dan sluit ik de vergadering en wachten wij de verdere ontwikkelingen af. Ik dank u allen voor uw inbreng. Wel thuis." (21.20 uur)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten gehouden op 27 april 2011.

de griffier,

de voorzitter